

Denis Dutton

Πανεπιστήμιο του Καντέρμπερι

Το καλλιτεχνικό ένστικτο

Ομορφιά, απόλαυση και η εξέλιξη του ανθρώπου

Μετάφραση: Δημ. Τομαράς, βιολόγος
Επιμέλεια: Αζ. Καραμανλίδης, ομότιμος καθηγητής
Α.Π.Θ., και Αλ. Μάμαλης

ISBN: 978-618-5111-63-2
Πανόδετο, 416 σελ. + έγχρωμο ένθετο, 14 × 21 εκ., Α/Μ,
27,00 € (χωρίς ΦΠΑ)

Το *Καλλιτεχνικό ένστικτο* γεφυρώνει δύο συναρπαστικά και αμφιλεγόμενα πεδία, την τέχνη και την εξελικτική επιστήμη, σε μια προκλητική εργασία που θα αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την τέχνη—από τη ζωγραφική και τη γλυπτική, τη μουσική και τη λογοτεχνία, το θέατρο και τον χορό έως την αρχιτεκτονική.

Ο Denis Dutton ισχυρίζεται ότι τα ανθρώπινα γούστα στην τέχνη είναι χαρακτηριστικά της εξέλιξής μας, διαμορφωμένα από τη φυσική επιλογή, και όχι «κοινωνικές κατασκευές» του πολιτισμικού μας περιβάλλοντος, όπως διατείνεται η κριτική της τέχνης και η ακαδημαϊκή θεωρία κατά τον τελευταίο αιώνα. Η αγάπη μας για την τέχνη είναι έμφυτη και πολλές από τις αισθητικές προτιμήσεις μας—όπως αυτή για τα τοπία τύπου σαβάνας, με νερά και πλούσια βλάστηση— καθολικές. Υποστηρίζει επίσης, με ορθολογισμό και ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία, ότι η κριτική της τέχνης πρέπει να θεμελιωθεί στην κατανόηση της ανθρώπινης εξέλιξης, όχι σε μια αφηρημένη «θεωρία» και διατυπώνει μια πρόταση εξόδου από το άχαρο πεδίο των πολιτισμικών διαμαχών, αποκαθιστώντας τον ρόλο της ομορφιάς, της απόλαυσης και των δεξιοτήτων ως ουσιωδών αισθητικών αξιών.

Είναι φανερό ότι το *Καλλιτεχνικό ένστικτο* θα προκαλέσει συζητήσεις στους επιστημονικούς κύκλους και αντιπαραθέσεις στον κόσμο της τέχνης, καθώς προσφέρει ριζικά νέα γνώση για τη φύση της τέχνης και τη λειτουργία του ανθρώπινου νου.

Είπαν για το βιβλίο

► «Το βιβλίο σκιαγραφεί υπέροχα το μέλλον των ανθρωπιστικών σπουδών, συνδέοντας την αισθητική και την κριτική με την κατανόηση της ανθρώπινης φύσης από τη σκοπιά της γνωσιακής και της βιολογικής επιστήμης. Ο Dutton επένδυσε διανοητικά στο θέμα του όσο κανείς άλλος. Με την ευρυμάθειά του, τη διορατικότητα και το ελκυστικό του ύφος κατάφερε μια τολμηρή όσο και πρωτότυπη συνεισφορά σε τούτο το συναρπαστικό νέο πεδίο. [...]

—Steven Pinker, Πανεπιστήμιο Harvard

► «Ένα εκπληκτικό βιβλίο, [...] μια πλούσια και πειστική μελέτη για τον κεντρικό ρόλο της τέχνης στην εξέλιξη του είδους μας. [...] Τα επιχειρήματα του Dutton είναι συνεκτικά και εμπειριστατώμενα.»

—Independent

► «...Διαβάστε το βιβλίο του Dutton: Η δεξιοτεχνική του γνώση για την τέχνη σε συνδυασμό με τη συναρπαστική του πρόζα το καθιστούν ένα έργο ομορφιάς.»

—Newsweek

► «Το *Καλλιτεχνικό ένστικτο* είναι ένα βιβλίο που χαρακτηρίζεται από σκέψη ζωηρή, και γεμάτη αυτοπεποίθηση. [...] Ένα ασυνήθιστα ενδιαφέρον τόλμημα για τη θεωρία της αισθητικής.»

—Julian Bell, *The New York Review of Books*

► «...Ο Dutton είναι ένας γλαφυρός συγγραφέας και το βιβλίο του, στο οποίο προσπαθεί να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ της τέχνης και της επιστήμης, αξίζει τον θαυμασμό μας. [...]

—The Washington Post

► «Ουσιαστική συνεισφορά σε μια διαμάχη που θα έπρεπε να μας απασχολεί καιρό τώρα. [...]

—The New Scientist

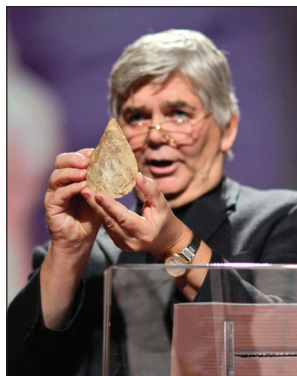
► «...Ο τίτλος του βιβλίου είναι και το συμπέρασμά του. Μέσα στις σελίδες του μας δείχνει πώς η αισθητική θεωρία συνδέεται με το βαθύτερο επίπεδο της βιολογικής και γνωσιακής μας προϊστορίας, καθώς και ότι

τα «γούστα μας» —αυτές οι περίφημες αμφιταλαντευόμενες και χειραγωγήσιμες παρωθήσεις— προέκυψαν κατά τη διάρκεια του Πλειστοκαίνου, δίχως έκτοτε να έχουν αλλάξει ουσιαστικά.»

—*Guardian*

► «Βαθύ, διορατικό και διεισδυτικό. [...] Ο Dutton, σε αυτό το σχετικά μικρό βιβλίο, αγγίζει όλα τα κεντρικά ζητήματα της αισθητικής θεωρίας και τα διαφωτίζει ένα προς ένα. [...] Τα πειστικά του επιχειρήματα ρίχνουν φως στον ρόλο που διαδραματίζει η τέχνη στη ζωή μας, όποια και αν είναι η προέλευσή της.»

—*Anthony Gottlieb, The New York Review of Books*

Ο συγγραφέας

Ο DENIS DUTTON (1944-2010) ήταν διαπρεπής φιλόσοφος, συγγραφέας και γκουρού των ψηφιακών μέσων· τον χαρακτήριζε ευρυμάθεια και πολυπραγμοσύνη. Γεννήθηκε στην Καλιφόρνια, σπούδασε και δίδαξε σε αμερικανικά πανεπιστήμια. Ήταν ο ιδρυτής και ο αρχισυντάκτης της εξαιρετικά δημοφιλούς ιστοσελίδας *Arts & Letters Daily*, την οποία η *Guardian* χαρακτήρισε «καλύτερη ιστοσελίδα στον κόσμο».

Υπήρξε επίσης ιδρυτής του επιστημονικού περιοδικού *Philosophy and Literature*, στο οποίο διατηρούσε την αρχισυνταξία.

Διετέλεσε καθηγητής φιλοσοφίας της τέχνης στο Πανεπιστήμιο του Καντέρμπερι, στο Κράιστσερτς της Νέας Ζηλανδίας (από το 1984 έως τον θάνατό του). Το πλέον πρόσφατο ερευνητικό ενδιαφέρον του ήταν οι εφαρμογές της δαρβινικής θεωρίας στην αισθητική.

Το 2005, το περιοδικό *Time* τον συμπεριέλαβε στον κατάλογο των προσωπικοτήτων με τη μεγαλύτερη επιρροή στον πλανήτη.

Πέθανε σε ηλικία 66 ετών.

Τα περιεχόμενα του βιβλίου

Εισαγωγή

1. Τοπίο και νοσταλγία
2. Τέχνη και ανθρώπινη φύση
3. Τι είναι τέχνη;

4. «Μα δεν έχουν τη δική μας έννοια της τέχνης»

5. Τέχνη και φυσική επιλογή

6. Οι χρήσεις της μυθοπλασίας

7. Τέχνη και ανθρώπινη αυτοεξημέρωση

8. Πρόθεση, πλαστογραφία, νταντά: τρία αισθητικά προβλήματα

9. Η ενδεχομενικότητα των αισθητικών αξιών

10. Η μεγαλοσύνη στις τέχνες

Επίλογος

Σημειώσεις

Βιβλιογραφία

Ευρετήριο

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΤΟΠΤΡΟ

Κορυφή 8, 117 43 Αθήνα, τηλ. 210 9244827, 210 9244852, fax: 210 9244756

www.katoptro.gr info@katoptro.gr